

Melkziekte

Enkel een infuus is niet de oplossing

Aan de hand van praktijkvoorbeelden schrijven twee dierenartsen maandelijks over ziekten in de melkveehouderij. Dierenarts Toon Meesters (rechts) van dierenartsenpraktijk Visdonk uit Roosendaal en Jef Laureyns, verbonden aan de universiteit Gent (links), wisselen elkaar af bij een beschrijving van ziektebeeld tot behandeling.

Een pasgekalfde koe lag rustig met de kop in de flank en de oren voelden koud aan. Ze had nog vergeefs geprobeerd overeind te komen. De veehouder had de diagnose al gesteld: melkziekte, in onze praktijk ook wel kalfziekte genoemd. Veel veehouders kennen dit ziektebeeld en behandelen melkziekte zelf met een calcium-magnesiuminfuus. Meestal knapt de patiënte dan snel op. Soms is het nodig om na een paar uur nog een infuus te geven. Het is bijna routine geworden en juist dan loert het gevaar van complicaties en onvoldoende aandacht voor preventie.

Naast melkziekte kan een koe om andere redenen vlak na het afkalven niet overeind komen. Een zenuwbeschadiging door zwaar afkalven, een spierscheuring of een gebroken bekken door uitglijden kunnen het opstaan belemmeren. Een binnenbloeding geeft dezelfde verschijnselen, maar dan zijn de uier en de slijmvliezen in de bek bleek en is de hartslag versneld, terwijl die bij melkziekte vaak laag is. Ook ernstige colimastitis kan de oorzaak zijn van het in shock blijven liggen van een pasgekalfde koe. We zien nogal eens dat een dier met melkziekte er colimastitis bij krijgt.

Koeien die liggen op een harde ondergrond zoals een ligbox-, stand- of betonnen (rooster)vloer lopen al snel een ernstige spierbeschadiging op waaraan ze een spiervlamming overhouden. Deze 'downerkoeien' hebben een slechte prognose. Het is daarom verstandig om een liggende koe spoedig naar een zachte ondergrond te transporteren. Een ligbed van dik stro of de weide voorkomt dat een koe met melkziekte deze complicatie oploopt.

Standaard controles uitvoeren

Om bovengenoemde complicaties uit te sluiten is het belangrijk om vóór het ingeven van een calcium-magnesiuminfuus standaard een aantal controles uit te voeren. Kijk hiervoor naar de kleur van de slijmvliezen in de bek, de hartslag, de uier en naar de uitgetrokken melk van alle kwartieren. Het toedienen van het infuus zelf moet langzaam gebeuren. Calcium werkt namelijk op de spieren en het hart is ook een spier. Als het calciumgehalte in het bloed te snel stijgt, kan de hartspier in een kramptoeestand komen en de koe acuut dood doen gaan.

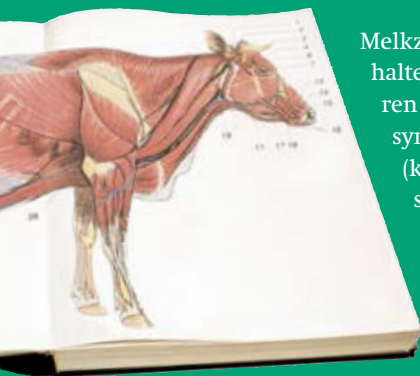
Melkziekte voorkomen kan met goed management in de droogstand. De calciumbenutting moet goed blijven werken door een rantsoen met weinig calcium, weinig kalium, veel magnesium en met name in de vroege droogstand weinig energie. Een lange droogstand vergroot de kans op melkziekte. Een injectie met vitamine D3 enkele dagen voor het afkalven stimuleert de calciumbenutting en werkt preventief.

Ieder najaar is een groot aantal melkziektekoeien het resultaat van droge koeien in een grasrijke wei met veel kali en energie.

Toon Meesters, dierenarts te Roosendaal

De encyclopedie **hypocalcemie**

Melkziekte wordt veroorzaakt door een te laag calciumgehalte in het bloed. De spieren kunnen niet meer functioneren en er treden verlamningsverschijnselen op. Andere symptomen zijn een verlaagde lichaamstemperatuur (koude oren), een slappe uier, aan de nageboorte blijven staan en het stilliggen van het maagdarmstelsel.

Rondom het afkalven heeft de koe veel calcium nodig voor de biest- en melkproductie. In de droogstand is geen calcium nodig en het mechanisme om calcium op te nemen uit het voer en uit de botten kan deze plotselinge toegenomen behoefte niet aan.